

UZASADNIENIE

wyroku w całości

Decyzją z dnia 15.10.2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., na podstawie art. 4 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej (Dz. U. z 2013 r., poz. 982 ze zm.) odmówił E. B. prawa do renty socjalnej, argumentując, że Lekarz Orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 16.09.2019 r., a następnie Komisja Lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 9.10.2019 r. stwierdzili, że wnioskodawczyni nie jest osobą całkowicie niezdolną do pracy.

(decyzja w aktach ZUS)

Od w/w decyzji odwołanie złożyła wnioskodawczyni, wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie prawa do renty socjalnej. W uzasadnieniu podniosła, że jest osobą całkowicie niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy o rencie socjalnej, wyjaśniła, że jest osobą upośledzoną intelektualnie, nie ma rozeznania w bieżących sprawach życia codziennego, nie potrafi załatwić prostych czynności formalnoprawnych, zapewnić sobie opieki medycznej, zrobić zakupów i musi w pełnym zakresie korzystać z pomocy swoich rodziców, dodając, że ukończyła 8 klas w Ośrodku Szkolno – (...) w Ł., nie ma żadnego zawodu, ani predyspozycji ku temu, ażeby podjąć jakiegokolwiek zatrudnienie.

(odwołanie – k. 3-4)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie, wskazując argumenty tożsame jak w zaskarżonej decyzji.

(odpowiedź na odwołanie – k. 5)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

E. B. urodziła się (...), legitymuje się wykształceniem podstawowym, ukończyła ósmą klasę szkoły podstawowej w Ł. w Specjalnym Ośrodku Szkolno – (...) w Ł., nigdy nie pracowała.

(okoliczności bezsporne, świadectwo k. 9/10 akt ZUS, zaświadczenie k. 7/8 akt ZUS, odpis skrócony aktu urodzenia k. 5/6 akt ZUS)

W dniu 19.08.2019 r. ubezpieczona złożyła wniosek o ustalenie prawa do renty socjalnej.

(wniosek – k. 1 – 2 akta ZUS)

Orzeczeniem Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 16.09.2019 r. stwierdzono, że wnioskodawczyni nie jest osobą całkowicie niezdolną do pracy. Lekarz Orzecznik ZUS rozpoznał u wnioskodawczyni upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim, otyłość, a w uzasadnieniu opinii wskazał w szczególności, że wnioskodawczyni jest leczona psychiatrycznie od lipca 2019 r., została skonsultowana przez psychologa, w którego ocenie u ubezpieczonej istnieje upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim i badana nie jest całkowicie niezdolna do pracy.

(orzeczenie Lekarza Orzecznika – k. 11/12 akta ZUS, opinia lekarska – k. 12 – 13 dokumentacji medycznej)

W wyniku złożonego przez wnioskodawczynię sprzeciwu, sprawę rozpoznała Komisja Lekarska ZUS, która w opinii z dnia 9.10.2019 r. potwierdziła rozpoznanie lekarza orzecznika. Orzeczeniem z dnia 9.10.2019 r. Komisja Lekarska ZUS uznała, że ubezpieczona nie jest osobą całkowicie niezdolną do pracy.

(sprzeciw od orzeczenia lekarza orzecznika ZUS – k. 15 dokumentacji medycznej, orzeczenie Komisji Lekarskiej – k. 9 akta ZUS, opinia lekarska – k. 16 – 19 dokumentacji medycznej)

W efekcie w/w orzeczenia Komisji Lekarskiej ZUS organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję z dnia 15.10.2019 r. mocą której odmówił wnioskodawczyni prawa do renty socjalnej.

(decyzja z dnia 15.10.2019 r. k. 17/18 akt ZUS)

U wnioskodawczyni z punktu widzenia neurologicznego rozpoznano upośledzenie umysłowe, które podlega ocenie psychiatrycznej, a także otyłość. Ubezpieczona nie była leczona w Poradni Neurologicznej. Badaniem neurologicznym nie stwierdzono objawów uszkodzenia układu nerwowego. Według oceny neurologicznej odwołująca nie jest całkowicie niezdolna do wykonywania pracy zarobkowej.

(pisemna opinia biegłego neurologa J. B. – k. 12 – 14)

U odwołującej z punktu widzenia psychiatrii rozpoznano upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim, uznając, że z przyczyn psychiatrycznych wnioskodawczyni jest częściowo trwale niezdolna do pracy przy znacznym stopniu ograniczenia zdolności w wykonywaniu pracy zarobkowej. Biegły psychiatra w uzasadnieniu wyjaśnił, że ani badania orzecznicze ZUS, w tym badanie psychologa ZUS, ani sądowe badanie psychiatryczne nie potwierdziły rozpoznania upośledzenia umysłowego w stopniu umiarkowanym i zaburzeń zachowania. E. B. jest od dzieciństwa upośledzoną umysłowo w stopniu lekkim, nie cierpi na chorobę psychiczną, nie wykazuje zaburzeń nastroju i z punktu widzenia psychiatrii jest trwale od dzieciństwa częściowo niezdolna do pracy. W efekcie nie stwierdzono przesłanek do orzeczenia całkowitej niezdolności do pracy z przyczyn psychiatrycznych upoważniającej do pobierania renty socjalnej.

(pisemna opinia biegłego psychiatry G. P. – k. 32 – 33)

Sąd Okręgowy dokonał powyższych ustaleń w oparciu o załączone akta organu rentowego, dokumenty oraz opinie biegłych psychiatry i neurologa.

W ocenie Sądu opinie biegłych są w pełni wiarygodne. Zostały sporządzone przez biegłych o specjalnościach właściwych z punktu widzenia schorzeń wnioskodawczyni.

Biegli zapoznali się szczegółowo z całą przedłożoną dokumentacją lekarską z przebiegu chorób i leczenia wnioskodawczyni i na podstawie tej dokumentacji oraz badania bezpośredniego wydali opinie, które są wewnętrznie spójne, logiczne i kompletne. Opinie w sposób jednoznaczny i przejrzysty obrazują stan zdrowia odwołującej i w oparciu o aktualne wskazania wiedzy medycznej kategorycznie rozstrzygają kwestię braku całkowitej niezdolności do pracy odwołującej się. Dodać należy, że strona odwołująca się nie złożyła żadnych zarzutów w stosunku do opinii biegłych, a Sąd uznał, że rzeczone opinie stanowią pełnowartościowe źródło dowodowe w sprawie. Z tych też powodów, Sąd Okręgowy w pełni podzielił wnioski wynikające z opinii sądowo – lekarskich i oparł na nich ustalenia faktyczne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie jest zasadne i podlega oddaleniu.

Zgodnie z art. 4 ustawy o rencie socjalnej z dnia 27 czerwca 2003 r. (t.j.Dz. U. z 2020 r., poz. 1300 ze zm.) renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18. roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25. roku życia;
- 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

W myśl ust. 2 art. 4 osobie, która spełnia warunki określone w ust. 1, przysługuje:

1) renta socjalna stała - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała;

2) renta socjalna okresowa - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa.

Stosownie natomiast do art. 5 ustawy o rencie socjalnej ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1383).

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Przepisy ust. 2 i 3 art. 12 wskazują, że całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy, natomiast częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Natomiast zgodnie z art. 13 ust. 1 przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy uwzględnia się stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

Dokonując analizy pojęcia „całkowita niezdolność do pracy” należy brać pod uwagę zarówno kryterium biologiczne (stan organizmu dotkniętego schorzeniami naruszającymi jego sprawność w stopniu powodującym całkowitą niezdolność do jakiegokolwiek pracy),

jak i ekonomiczne (całkowita utrata zdolności do zarabkowania wykonywaniem jakiegokolwiek pracy). Osobą całkowicie niezdolną do pracy w rozumieniu art. 12 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest, więc osoba, która spełniła obydwa te kryteria, a więc jest dotknięta upośledzeniem zarówno biologicznym, jak i ekonomicznym. W orzecznictwie przyjmuje się również, że decydującą dla stwierdzenia niezdolności do pracy jest utrata możliwości wykonywania pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu przy braku rokowania odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Gdy więc biologiczny stan kalectwa lub choroba, nie powodują naruszenia sprawności organizmu w stopniu mającym wpływ na zdolność do pracy dotychczas wykonywanej lub innej mieszczącej się w ramach posiadanych lub możliwych do uzyskania kwalifikacji, to brak prawa do tego świadczenia (por. wyrok SN z 21.12.2004 r., I UK 28/04; LEX nr 979161, wyrok SN z 20.08.2003 r., II UK 11/03, LEX nr 585793; wyrok SN z 5.07.2005 r., I UK 222/04, LEX nr 989232). Nie ma wobec tego podstaw do przyznania renty socjalnej osobie, która z medycznego punktu widzenia nie jest całkowicie niezdolna do pracy, choćby nie miała możliwości jej podjęcia z innych przyczyn /por. wyrok SN z 9.03.2006 r. II UK 98/05, opubl. OSNP 2007/5-6/77/.

Mając na uwadze powyższe, Sąd zważył zatem, że zgodnie z treścią art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. ***Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy,*** a częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Z dokonanych w sprawie ustaleń wynika, że wnioskodawczyni aktualnie nie spełnia podstawowego warunku, od którego uzależnia się przyznanie prawa do renty socjalnej. Stwierdzić bowiem należy, że wnioskodawczyni nie została uznana przez biegłych za osobę całkowicie niezdolną do pracy, co jednoznacznie koreluje w pełni z opinią komisji lekarskiej ZUS. Zarówno biegły psychiatra, jak i biegły neurolog jednoznacznie w swoich opiniach wskazali, że według oceny dokonanej zgodnie z ich specjalizacją medyczną ubezpieczona nie jest całkowicie niezdolna do pracy.

Biegły neurolog wprost stwierdził, że wnioskodawczyni nie ma objawów uszkodzenia układu nerwowego, nie jest leczona neurologicznie i z punktu widzenia neurologii nie jest całkowicie niezdolna do wykonywania pracy zarobkowej, a rozpoznane upośledzenie umysłowe podlega ocenie psychiatrycznej.

Natomiast biegły psychiatra jednoznacznie wskazał, że wykonane badania orzecznicze ZUS, w tym badania psychologiczne ZUS, oraz badanie sądowo-psychiatryczne nie potwierdzają upośledzenia umysłowego w stopniu umiarkowanym i zaburzeń zachowania u odwołującej. Biegły psychiatra stwierdził, że wnioskodawczyni jest od dzieciństwa upośledzona umysłowo w stopniu lekkim, nie cierpi na chorobę psychiczną i nie wykazuje zaburzeń nastroju. W efekcie biegły psychiatra stwierdził, że ubezpieczona jest z punktu widzenia psychiatrii trwale od dzieciństwa częściowo niezdolna do pracy, a w konkluzji, że wnioskodawczyni nie jest całkowicie niezdolna do pracy zarobkowej.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, w tym opinie biegłych neurologa i psychiatry, wskazuje zatem jednoznacznie, że skarżąca w obecnym stanie zdrowia nie jest osobą całkowicie niezdolną do pracy.

Strona odwołująca nie sformułowała w stosunku do opinii biegłych żadnych zarzutów, a Sąd uznał wymienione opinie za pełnowartościowe źródło dowodowe w sprawie.

Zaznaczyć w tym miejscu należy, że sposób motywowania oraz stopień stanowczości wniosków wyrażonych w opinii biegłych jest jednym z podstawowych kryteriów oceny dokonywanej przez Sąd, niezależnie od kryteriów zgodności z zasadami wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego oraz podstaw teoretycznych opinii (tak w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2000 roku, I CKN 1170/98, OSNC 2001 nr 4 poz. 84). Podkreślić należy w tym miejscu, że przy ocenie biegłych lekarzy Sąd nie może zająć stanowiska odmiennego, niż wyrażone w tej opinii, na podstawie własnej oceny stanu faktycznego (tak SN w wyroku z 13.10.1987 r., II URN 228/87, (...)).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc oddalił odwołanie wnioskodawczyni.

Wyrok został wydany na posiedzeniu niejawnym na zasadzie art. 1481 § 1 k.p.c., albowiem Sąd na podstawie pism wniesionych przez strony i zaoferowanych dowodów z dokumentów, a także wydanych przez biegłych sądowych opinii, doszedł do przekonania, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne do wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy, tym bardziej, że strony w sposób jednoznaczny wyraziły już swoje stanowiska.

A.P.